

PRANEŠIMAS SPAUDAI Nr. 32/23

2023 m. vasario 16 d., Liuksemburgas

Teisingumo Teismo sprendimas byloje C-393/21 | *Lufthansa Technik AERO Alzey*

Teisingumo Teismas patikslino „nepaprastų aplinkybių“ sąvoką, leidžiančią kompetentingai teisminei institucijai sustabdyti Europos vykdomojo raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymą

Vykdančiosios valstybės narės nacionalinis teismas privalo užtikrinti, kad vykdymo procesas būtų sustabdytas tuo atveju, kai Europos vykdomojo raštu pripažinto teismo sprendimo vykdytinumas buvo sustabdytas kilmės valstybėje narėje

2019 m. birželio 14 d. *Amtsgericht Hünfeld* (Hiunfeldo apylinkės teismas, Vokietija) priėmė *Arik Air Limited* skirtą įsakymą sumokėti 2 292 993,32 EUR skolą bendrovei *Lufthansa Technik AERO Alzey GmbH* (toliau – *Lufthansa*), vėliau 2019 m. spalio 24 d. tas teismas išdavė Europos vykdomąjį raštą, o 2019 m. gruodžio 2 d. – Europos vykdomojo rašto pažymėjimą.

Lufthansa kreipėsi į Lietuvoje veiklą vykdančią teismo antstolį su prašymu, kad jis įvykdytų šį vykdomąjį raštą dėl *Arik Air*.

Bendrovė *Arik Air* kreipėsi į *Landgericht Frankfurt am Main* (Frankfurto prie Maino apygardos teismas, Vokietija) su prašymu¹ panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą ir nutraukti priverstinį skolos išieškojimą. Ji tvirtino, kad Hiunfeldo apylinkės teismas netinkamai įteikė procesinius dokumentus, todėl ji praleido terminą prieštaravimui dėl nagrinėjamo mokėjimo įsakymo pateikti.

Lietuvoje *Arik Air* taip pat pateikė antstoliui prašymą sustabdyti vykdymo procesą, kol Frankfurto prie Maino apygardos teismas priims galutinį sprendimą, tačiau antstolis atsisakė tenkinti prašymą ir nurodė, kad pagal nacionalinės teisės aktus neleidžiama sustabdyti vykdymo proceso tokiomis aplinkybėmis.

2020 m. balandžio mėn. nutartyje Frankfurto prie Maino apygardos teismas, pažymėdamas, be kita ko, kad *Arik Air* neįrodė, jog vykdomasis raštas buvo išduotas neteisėtai, nurodė, kad aptariamo Europos vykdomojo rašto vykdymas bus sustabdytas, tik jeigu bus sumokėtas 2 000 000 EUR dydžio užstatas.

2020 m. birželio mėn. nutartimi Kauno apylinkės teismas atmetė *Arik Air* skundą dėl antstolio sprendimo, kuriuo atsisakyta sustabdyti vykdymo procesą.

Apeliacine tvarka Kauno apygardos teismas panaikino tą nutartį ir sustabdė vykdymo procesą, kol bus priimtas ir įsiteisės Vokietijos teismo sprendimas dėl *Arik Air* prašymų. Minėtas teismas teigė, kad, atsižvelgiant į dėl *Arik Air* pradėtame vykdymo procese galinčią atsirasti neproporcingai didelę žalą, Europos vykdomojo rašto pažymėjimo apskundimas kilmės valstybės narės teismui yra pakankamas pagrindas sustabdyti vykdymo procesą. Jis taip pat

¹ Šis prašymas buvo pateiktas remiantis 2004 m. balandžio 21 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 805/2004, sukuriančio neginčytinų reikalavimų Europos vykdomąjį raštą (OL L 143, 2004, p. 15; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 19 sk., 7 t., p. 38), 10 straipsniu.

pažymėjo, kad nėra jokio pagrindo manyti, jog Frankfurto prie Maino apygardos teismas turi priimti sprendimą dėl prašymo sustabdyti vykdymo veiksmus pagrįstumo.

Taigi dėl tokio sprendimo *Lufthansa* pateikė kasacinį skundą Lietuvos Aukščiausiajam Teismui.

Teisingumo Teismas, į kurį kreipėsi Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, išaiškino „nepaprastų aplinkybių“ sąvokos, leidžiančios vykdančiosios valstybės narės teismui ar kompetentingai institucijai pagal Reglamento Nr. 805/2004 23 straipsnį² sustabdyti Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo kilmės valstybėje narėje vykdymą, reikšmę ir apimtį.

Teisingumo Teismo vertinimas

Pirma, Teisingumo Teismas nurodė, kad Reglamento Nr. 805/2004 23 straipsnio c punkte įtvirtinta sąvoka „nepaprastos aplinkybės“ apima situaciją, kai dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymo proceso tuomet, kai kilmės valstybėje narėje skolininkas pateikė skundą dėl šio teismo sprendimo ar prašymą ištaisyti arba panaikinti Europos vykdomojo rašto pažymėjimą, kiltų reali rizika šiam skolininkui patirti ypač didelę žalą. Tokios žalos atlyginimas būtų neįmanomas arba labai sudėtingas tuo atveju, jeigu minėtas teismo sprendimas būtų panaikintas arba vykdomojo rašto pažymėjimas būtų ištaisytas ar panaikintas. Ši sąvoka neapima aplinkybių, susijusių su kilmės valstybėje narėje vykstančiu teismo procesu dėl Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo arba Europos vykdomojo rašto pažymėjimo.

Tam, kad padarytų šią išvadą, Teisingumo Teismas pirmiausia nurodė, kad „nepaprastų aplinkybių“ sąvoka yra autonomiška Sąjungos teisės sąvoka. Šiuo klausimu iš to, kaip Sąjungos teisės aktų leidėjas vartoja sąvoką „nepaprastos aplinkybės“, matyti, kad jis neketino apriboti Reglamento Nr. 805/2004 23 straipsnio c punkto taikymo srities vien *force majeure* situacijoms, kurių paprastai kyla dėl nenumatytų ir neišvengiamų įvykių, atsirandančių dėl su skolininku nesusijusių priežasčių. Todėl galimybė sustabdyti Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdymo procesą turi būti suteikta tik tais atvejais, kai tęsiant vykdymą kiltų reali rizika skolininkui patirti ypač didelės žalos, kurią atlyginti būtų neįmanoma arba labai sudėtinga, jeigu jo kilmės valstybėje narėje pateiktas skundas ar prašymas būtų patenkintas. Taigi skolininko inicijuotas toks teismo procesas yra išankstinė sąlyga tam, kad vykdančiosios valstybės narės teismas arba kompetentinga institucija pradėtų nagrinėti klausimą, ar yra nepaprastų aplinkybių.

Be to, Reglamente Nr. 805/2004 nustatytas kilmės valstybės narės ir vykdančiosios valstybės narės teismų ir institucijų kompetencijos pasidalijimas reiškia, kad, esant prašymui sustabdyti vykdymo procesą, vykdančiosios valstybės narės teismai ir institucijos nėra kompetentingi nagrinėti tokio kilmės valstybėje narėje priimto teismo sprendimo dėl neginčytino reikalavimo arba jo pripažinimo Europos vykdomuoju raštu. Taigi vykdančiosios valstybės narės teismai ar institucijos turi ribotą diskreciją vertinti aplinkybes, kuriomis remiantis galima patenkinti prašymą sustabdyti vykdymo procesą. Nagrinėdami tokį prašymą ir siekdami nustatyti, ar yra nepaprastų aplinkybių, kaip jos suprantamos pagal šią nuostatą, šie teismai ar institucijos turi tik suderinti kreditoriaus interesą nedelsiant įvykdyti teismo sprendimą dėl jo reikalavimo ir skolininko interesą išvengti ypač didelės ir nepataisomos žalos arba sunkiai atitaisomos žalos.

² Šioje nuostatoje pavadinimu „Teismo sprendimo vykdymo atidėjimas [sustabdymas] arba apribojimas“ numatyta:

„Kai skolininkas:

– užginčijo Europos vykdomuoju raštu patvirtintą [pripažintą] teismo sprendimą, įskaitant prašymą peržiūrai, kaip apibrėžta 19 straipsnyje, arba

– kreipėsi dėl Europos vykdomojo rašto pažymėjimo ištaisyimo ar panaikinimo pagal 10 straipsnio nuostatas,

valstybės narės, kurioje vykdytinas teismo sprendimas, kompetentingas teismas ar institucija gali, remdamasi skolininko prašymu:

a) apriboti vykdymo procesą iki apsaugos priemonių [apriboti vykdymo procesą ir nustatyti tik apsaugos priemones]; arba

b) teismo sprendimo vykdymą paskelbti sąlyginiu su tokia saugumo sąlyga, kokią jis nustato [nustatyti sąlygą, kad sprendimas vykdomas tik pateikus nustatytą garantiją]; arba

c) esant nepaprastoms aplinkybėms – atidėti [sustabdyti] teismo sprendimo vykdymo procesą.“

Antra, Teisingumo Teismas pažymėjo, kad pagal Reglamento Nr. 805/2004 23 straipsnį leidžiama tuo pačiu metu taikyti šio straipsnio a ir b punktuose³ numatytas vykdymo apribojimo ir garantijos pateikimo priemonės, bet neleidžiama tuo pačiu metu taikyti vienos iš šių dviejų priemonių kartu su šio straipsnio c punkte nurodyta vykdymo proceso sustabdymo priemone.

Trečia, Teisingumo Teismas nusprendė, kad tuo atveju, kai Europos vykdomuoju raštu pripažinto teismo sprendimo vykdytinumas buvo sustabdytas kilmės valstybėje narėje ir kai šio 6 straipsnio 2 dalyje numatytas pažymėjimas buvo pateiktas vykdančiosios valstybės narės teismui, šis teismas, remdamasis Europos vykdomuoju raštu pripažintu teismo sprendimu, privalo sustabdyti vykdančiojoje valstybėje pradėtą vykdymo procesą⁴.

PASTABA: Prašyme priimti prejudicinį sprendimą valstybių narių teismai, nagrinėdami juose iškeltą bylą, gali pateikti Teisingumo Teismui klausimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ar Sąjungos teisės akto galiojimo. Teisingumo Teismas nenagrinėja nacionalinės bylos. Remdamasis Teisingumo Teismo sprendimu šią bylą turi išspręsti nacionalinis teismas. Šis sprendimas taip pat privalomas kitiems nacionaliniams teismams, nagrinėjantiems panašias problemas.

Žiniasklaidai skirtas neoficialus dokumentas, neįpareigojantis Teisingumo Teismo.

Visas sprendimo [tekstas](#) nuo jo paskelbimo dienos prieinamas CURIA tinklalapyje.

Kontaktinis asmuo: Marta Osleja ☎ (+352) 4303 6005.

Likite su mumis!

³ Šiomis priemonėmis atitinkamai siekiama apriboti vykdymo procesą ir nustatyti tik apsaugos priemones (a), taip pat sąlygą, kad sprendimas vykdomas tik pateikus vykdančiosios valstybės narės teismo ar kompetentingos institucijos nustatytą garantiją (b).

⁴ Šiuo klausimu Teisingumo Teismas nusprendė remdamasis Reglamento Nr. 805/2004 6 straipsnio 2 dalimi, siejama su jo 11 straipsniu.

Reglamento Nr. 805/2004 6 straipsnio „Reikalavimai dokumentui patvirtinti Europos vykdomuoju raštu [Pripažinimui Europos vykdomuoju raštu keliama reikalavimai]“ 2 dalyje numatyta: „Kai Europos vykdomuoju raštu pripažintas teismo sprendimas nebevykdomas arba jo vykdymas buvo sustabdytas arba apribotas, pažymėjimas, nurodantis nevykdymą [vykdytinumo sustabdymą] ar vykdymo [vykdytinumo] apribojimą, bet kuriuo metu kreipiantis į kilmės teismą yra išduodamas, užpildant IV priede pateiktą standartinės formos blanką“.

To paties reglamento 11 straipsnis „Europos vykdomojo rašto pažymėjimo poveikis“ suformuluotas taip: „Europos vykdomojo rašto pažymėjimas turi poveikį tik vykdant teismo sprendimą“.